

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІСТОРИКО – ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

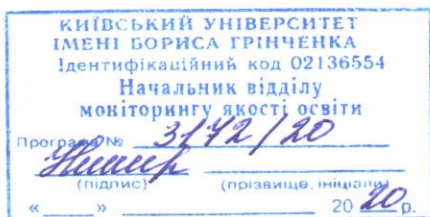
О.Б. Жильцов
« 20 » 02 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етнокультурні особливості регіону
(2 курс, 4 семестр)

для студентів

спеціальності	032 «Історія та археологія»
спеціалізації	країни Далекого Сходу (Китай, Корея, Японія)
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	032.00.01 «Історія та археологія»

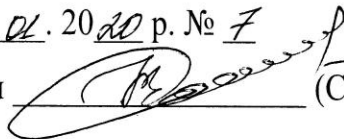

Київ – 2020

Розробник: кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Київського університету імені Бориса Грінченка Горпинченко Інна Володимирівна

Викладач: кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Київського університету імені Бориса Грінченка Горпинченко Інна Володимирівна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) всесвітньої історії

Протокол від 21.01.2020 р. № 7
Завідувач кафедри (Срібняк І.В.)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми одн. ос. ос. "Історія та археологія")

19.02.2020 р.
Гарант освітньої програми (Салата О.О.)

Робочу програму перевірено

19.02.2020 р.
Заступник директора/декана (Завадський В.М.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2/60	
Курс	2	
Семестр	4	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	
Аудиторні	28	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	28	
Форма семестрового контролю	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є поглиблене вивчення історії країн Далекого Сходу та формування у студентів творчого підходу в осмисленні історичного процесу.

Завдання:

Вправність мислення:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 2. Здатність робити смислові узагальнення та висновки, виявляти в інформаційних даних і концептах хиби та вразливі місця, суперечності і неповноту аргументації.

ЗК 3. Готовність до пізнання нового і неперервного навчання, до опанування нових знань і стратегій/способів мислення.

ЗК 4. Здатність раціонально організувати власну діяльність та ефективно використовувати час.

Розвиненість рефлексії:

ЗК 5. Здатність відрізнити суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих, вміти надавати перевагу останнім.

ЗК 6. Критичність та самокритичність мислення.

ЗК 7. Схильність до самоперевірки отриманих результатів, турбота про якісне виконання професійних завдань.

Інтелектуальна комунікація:

ЗК 8. Увага і толерантність до іншої (й інакшої) думки, здатність аналізувати її зміст та структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати.

ЗК 9. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості.

ЗК 10. Навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації.

ЗК 11. Навички роботи в групі, розподіл функцій в колективній роботі.

ЗК 12. Відкритість, здатність сприймати і враховувати зауваги, оптимізувати власну позицію в процесі обговорення, налаштованість на діалог, залучення у власні міркування висловлених слухачів ідей.

ЗК 13. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Мовно-текстологічна здатність:

ЗК 14. Аналіз та інтерпретація гуманітарного тексту: здатність виокремити та відтворити смислову структуру тексту, оцінити послідовність та валідність аргументації, виділити продуктивні ідеї.

ЗК 15. Порівняння змісту різних текстів, пошук та узагальнення інформації з досліджуваної проблеми.

ЗК 16. Навички написання аналітичних і публіцистичних гуманітарних текстів, реферування, створення систематизованих оглядів спеціальної літератури. Дотримання стандартів академічного оформлення тексту.

ЗК 17. Здатність використовувати (усно і письмово) державну мову в усіх сферах суспільного життя, читати фахову літературу іноземною, зокрема англійською мовою.

Особиста ціннісно-вольова налаштованість:

ЗК 18. Інтелектуальне сумління, чесність у своїй справі та уникання симуляцій, плагіату й інших виявів недоброчесності.

ЗК 19. Розуміння необхідності відповідального ставлення до роботи, чіткого і своєчасного виконання обов'язків.

ЗК 20. Здатність працювати в колективі та самостійно, виявляти ініціативу, уникати некритичного слідування авторитетам.

ЗК 21. Здатність життєво й фахово реалізовувати себе на основі ціннісно-світоглядних надбань людства (зокрема сприйняття людини не як засобу, а як цілі й цінності), що нерозривно поєднана з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю, а також патріотичним піклуванням про продуктивний розвиток держави і суспільства.

ЗК 22. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем.

ФК 1. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності.

ФК 2. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах.

ФК 3. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією.

ФК 4. Здатність спілкуватися державною мовою, рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі; знати й вміти використовувати в професійних цілях давні мови.

ФК 5. Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси.

ФК 6. Здатність виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проектів.

ФК 7. Знання та вміння використовувати різноманітні методи виявлення та опрацювання історичних і археологічних джерел, зокрема, інструментарій спеціальних історичних дисциплін, новітні комп'ютерні технології для пошуку та обробки історичних або пов'язаних із ними даних.

ФК 8. Фахові знання та професійні навички роботи з виявлення, опрацювання та охорони матеріальної і нематеріальної культурної спадщини.

ФК 9. Усвідомлення особливостей розвитку людства у дописемний період його історії та володіння базовими принципами і навичками дослідження даного періоду на емпіричному й теоретичному рівнях.

ФК 10. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

ФК 11. Вміння коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи відповідно до певних критеріїв; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, проводити їх презентацію.

ФК 12. Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.

ФК 13. Здатність здійснювати відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів.

ФК 14. Знання правил археографічної, архівної та музейної роботи, принципів експонування артефактів і підготовки тематико-експозиційного плану.

3. Результати навчання за дисципліною

- ПРН 1. Знання найважливіших фактів, подій та процесів історичного минулого українського народу і людства загалом.
- ПРН 2. Знання основних тенденцій історичного розвитку в конкретні історичні періоди.
- ПРН 3. Знання наукової хронології, періодизації та характеристик основних етапів вітчизняної та всесвітньої історії.
- ПРН 4. Знання основних підходів до вивчення вітчизняної та світової історії, категоріальний апарат з історії та археології.
- ПРН 5. Знання основних принципів і методів історичного пізнання.
- ПРН 6. Знання основних типів і видів історичних джерел.
- ПРН 7. Знання необхідного фактичного матеріалу для конкретного історичного дослідження.
- ПРН 8. Детальні знання про певний історичний період або проблему.
- ПРН 9. Розуміння і здатність інтерпретувати основні завдання історичної та археологічної науки.
- ПРН 10. Уміння з'ясовувати взаємозв'язок між історичними подіями, явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовані положення і висновки про них.
- ПРН 11. Уміння класифікувати історичні джерела з метою реалізації конкретних науково-дослідницьких проектів.
- ПРН 12. Уміння інтерпретувати інформацію з різноманітних джерел (археологічні артефакти, архівні документи, усні свідчення, музейні експонати, періодика, наукові праці тощо);
- ПРН 13. Уміння обґрунтовувати вибір методики опрацювання речових джерел і текстів.
- ПРН 14. Здатність виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі.
- ПРН 15. Здатність оцінювати основні тенденції та особливості історичного розвитку людства у певні історичні періоди.
- ПРН 16. Здатність аналізувати відмінності в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах.
- ПРН 17. Здатність демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі.
- ПРН 18. Здатність організовувати практичне вирішення проблем історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.
- ПРН 19. Здатність планувати дослідницькі проекти з історії, археології, історіографії, джерелознавства, краєзнавства тощо.
- ПРН 20. Здатність застосовувати сучасні методики викладання історії

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Вступ. Філософська культура Стародавнього Сходу.	8	4					4
Тема 2. Етнос та етнокультура.	8	4					4
Тема 3. Китайський етнос і культура напередодні Середньовіччя.	8	2	2				4
Тема 4. Етнічний та культурний розвиток Китаю в епоху Середньовіччя (VII- XIII ст.).	8	2	2				4
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем	34	12	4				16
Змістовий модуль 2.							
Тема 5. Етнокультурний розвиток Китаю на межі Середньовіччя та Нового часу.	8	2	2				4
Тема 6. Етнічні процеси на китайських землях у XIX – на поч. XX століть.	6	2					4
Тема 7. Етнокультурний розвиток Китаю в XX – на поч. XXI століть.	10	2		4			4
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем	26	6	2	4			12
Усього годин	60	18	6	4			28

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Лекція 1, 2 (4 год.)

Вступ. Філософська культура Стародавнього Сходу

1. Що таке «Стародавній Схід»?
2. Особливості стародавньої індійської та китайської філософії.
3. Характерні риси китайського світосприйняття.
4. Становлення китайської філософської традиції.

Лекція 3, 4 (4 год.)

Етнос та етнокультура

1. Етнос та його ознаки.
2. Питання етногенезу стародавніх китайців в історичній науці.
3. Джерела вивчення етногенезу.
4. Розвиток етносу та формування етнокультури.

Лекція 5 (2 год.)

Китайський етнос і культура напередодні Середньовіччя

1. «Велике переселення народів» та доля стародавнього китайського етносу.
2. Демографічні та етнокультурні процеси.
3. Матеріальна культура.
4. Духовна культура.

Лекція 6 (2 год.)

Етнічний та культурний розвиток Китаю в епоху Середньовіччя (VII- XIII ст.)

1. Соціально-політичні фактори китайського етнічного розвитку.
2. Динаміка чисельності населення та міграції.
3. Місто та міська культура.
4. Релігія, календарні свята.
5. Китайська мова і філологічна традиція.

Семінарське заняття 1.
(2 год.)

Китайські міфологічні уявлення

1. Космолого - астральні міфологічні сюжети.
2. Героїчні міфи.
3. Стародавні міфологічні уявлення в культурі сучасного Китаю.

Семінарське заняття 2.
(2 год.)

Стародавні китайські філософські школи і сучасність

1. Конфуціанська традиція в сучасному Китаї.
2. Даоська традиція в сучасній культурі Китаю.
3. Буддистська традиція в Китаї початку ХХІ століття.

Змістовий модуль II

Лекція 7 (2 год.)

Етнокультурний розвиток Китаю на межі Середньовіччя та Нового часу

1. Держава і суспільство Китаю.
2. Чисельність та етнічний склад населення.
3. Історичні зміни природного середовища та еволюція матеріальної культури.
4. Зміни в духовній культурі.

Лекція 8 (2 год.)

Етнічні процеси на китайських землях у ХІХ – на поч. ХХ століть

1. Концепції розвитку китайського етносу.
2. Зміни в китайському суспільстві під впливом «відкриття» Китаю.
3. Економіка і матеріальна культура.
4. Трансформації у духовній культурі та етнічній самосвідомості.

Лекція 9 (2 год.)

Етнокультурний розвиток Китаю в ХХ – на поч. ХХІ століть

1. Китайський етнос перед цивілізаційними й геополітичними викликами.
2. Етнічні проблеми країни-регіону.
3. Феномен китайського свята та святкової культури.

Семінарське заняття 3
(2 год.)

**Література, образотворче і декоративно-прикладне мистецтво
сучасного китайського етносу**

1. Жанрове розмаїття китайської поезії і прози.
2. Драма і театральне мистецтво.
3. Провідні жанри китайського класичного живопису.
4. Декоративно-прикладне мистецтво і ремесла.

Практичне заняття
(4 год.)

Китайська культура і особистість

1. Особистість в контексті сучасної віросповідної культури Китаю.
2. Особистість в китайській дозвілєвій культурі.
3. Сімейні традиції у китайському повсякденні.

6.Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1,2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	9	9
Відвідування семінарських занять	1	3	3
Відвідування практичних занять	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10	3	30
Робота на практичному занятті	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	7	35
Виконання модульної роботи	25	2	50
Разом		149	
Максимальна кількість балів: 149			
Розрахунок коефіцієнта: $100/149=0,671$			

6.2.Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1		
Тема 1. Вступ. Філософська культура Стародавнього Сходу.	4	5
Тема 2. Етнос та етнокультура.	4	5
Тема 3. Китайський етнос і культура напередодні Середньовіччя.	4	5
Тема 4. Етнічний та культурний розвиток Китаю в епоху Середньовіччя (VII- XIII ст.).	4	5
Разом за змістовим модулем 2	16	20
Змістовий модуль 2		
Тема 5. Етнокультурний розвиток Китаю на межі Середньовіччя та Нового часу.	4	5
Тема 6. Етнічні процеси на китайських землях у XIX – на поч. XX століть.	4	5
Тема 7. Етнокультурний розвиток Китаю в XX – на поч. XXI століть.	4	5
Разом за змістовим модулем 1	12	15
Разом	28	35

6.3. **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання**

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і практичних занять.

Форма проведення – письмова, письмово-усна.

Завдання для модульної контрольної роботи та критерії їх оцінювання розробляються лектором. Він проводить і оцінює модульні контрольні роботи.

Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години.

Письмові контрольні роботи зберігаються на кафедрі до кінця навчального року.

Результати перевірки письмових контрольних завдань доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Студент, який не згоден з отриманою за результатами модульного контролю оцінкою, має право подати апеляцію безпосередньо після оголошення оцінки. У цьому випадку завідувач кафедри призначає апеляційну комісію, яка зобов'язана розглянути апеляцію в присутності студента.

<i>Оцінка</i>	<i>Критерії</i>
20 – 25	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу.
14 – 19	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі неточності та помилки.
8 – 13	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 – 7	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
-------	--

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю – письмова. Зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Рівень знань	Оцінка	Критерії оцінювання відповіді
Відмінний рівень	31 – 40	Відповідь студента: <ul style="list-style-type: none"> - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірно розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.
Добрий рівень	21 – 30	Студент дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: <ul style="list-style-type: none"> - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту

		екзаменаційного питання.
Задовільний рівень	11 – 20	Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: <ul style="list-style-type: none"> - відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу; - відповідь не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються відповідного питання; - у роботі багато грубих орфографічних помилок;
Незадовільний рівень	0 – 10	Студент взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно безсистемною чи алогічною.

6.5.Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із

	балів	значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання

7.Навчально-методична картка дисципліни

Модулі	Змістовий модуль І.				Змістовий модуль ІІ.		
Лекції (теми, бали)	Л.1-2 (26.)	Л.3-4 (26.)	Л.5 (16.)	Л.6 (16.)	Л.7 (16.)	Л.8. (16.)	Л.9 (16.)
Семінарські заняття (теми, бали)			С.1 (11 б.)	С.2 (11б.)	С.3 (11б.)		
Практичні заняття (теми, бали)							Пр 1-2 (22 б.)
С.р (бали)	20 балів				15 балів		
Модульний контроль (бали)	Модульна контрольна робота – 25 балів				Модульна контрольна робота – 25 балів		

8.Список рекомендованої літератури та джерел

Джерела:

1. Бай юй цзин. Сутра ста притч (пер. и примеч. К. Гуревич). – Т.2. VII-IX века. – М.,1978.
2. Би Сяошэн. Цвет абрикоса: роман о чувствах и утехах любви (пер. К. Голыгиной). – М.,1992.
3. Ван Янь. Вести из потустороннего мира: буддийские короткие рассказы V в. (пер. М. Ермакова). – СПб., 1993.
4. Гамянін В. І. Класична поезія Китаю (вибрані переклади з давньокитайської та сучасної китайської) // Джерело перлин, Хрестоматія східних літератур. – Київ, 1998.
5. Китайская классическая поэзия (пер. Л. Эйдлина). М., 1975.
6. Классическая драма Востока. – М., 1976.
7. Пу Сунлин. Монахи-волшебники. Рассказы о людях необычайных (пер. М. Алексеева). – М., 1957.
8. Тао Юань-мин. Стихотворения (пер. Л. Эйдлина). – М., 1972.
9. Три танских поэта: Ли Бо, Ван Вэй, Ду Фу. Триста стихотворений. – М., 1960.
10. Юэфу. Из древних китайских песен (пер. Б. Вахтина). – М., 1959.

Довідкові видання

Наукові монографії та дослідження

11. Бромлей Ю. В. Современные проблемы этнографии. – М., 1981.
12. Буров В. Г. Современная китайская философия. – М., 1980.
13. Ефимов Г. В. К вопросу об образовании китайской нации. Вопросы истории, 1953. №10.
14. Киктенко В. А. Историко-философская концепция Джозефа Нидэма : китайская наука и цивилизация (философский анализ теоретических подходов). – М.: ИИЕТ РАН, 2009. – 530 с.

15. Китай очима Азії. Колективна монографія / Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України; Українська асоціація китаєзнавців. – Київ, 2017. – 316 с.
16. Китайская философия. Энциклопедический словарь. – М., 1994.
17. Непомнин О. Е. Социально-экономическая история Китая. – М., 1980.
18. Тяпкина Н. И. Институты родства в традиционном Китае. – Социальные организации в Китае. М., 1981.
19. Фицджеральд С. П. Китай. Краткая история культуры (пер. с англ.). – СПб., 1998.
20. Чебоксаров Н. Н. Этническая антропология Китая. – М., 1982.

Додаткова

21. Гамянін В. І. Визначення динаміки становлення ідеологічного забезпечення китайського суспільства у 1-й половині ХХ сторіччя // Сходознавство. – 2000. – №11-12. – С. 43-58.
22. Георгиевский С. Мифы и мифические воззрения китайцев. – СПб., 1892.
23. Карпенко Н. М. Китайский легион. Участие китайцев в революционных событиях на территории Украины (1917 – 1921): монография / Луганский национальный педагогический ун-т им. Тараса Шевченко. – Л.: Альма-матер, 2007. – 392 с.
24. Кіпцар І. А. Система соціального забезпечення населення Китаю в умовах економічних реформ та глобальних інтеграційних процесів: проблема запозичення досвіду Україною // Сходознавство. – №33-34. – 2006. – С. 61-66.
25. Конфуцианство в Китае: проблемы теории и практики. – М., 1982.
26. Таран М. А. Проблема впливу визначення терміна «один Китай» на перспективи об'єднання між КНР та Тайванем // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сходознавство. – 2001. – Вип.6. – С.73-79.

27. Урусов В. Б. Українсько-китайське співробітництво у галузі культури та освіти // Україна – Китай. – 2001. – №1(4). – С. 54-56.
28. Урусов В. Нові тенденції в китайській літературі на початку ХХІ століття // Китайська цивілізація: традиції та сучасність. Збірник статей. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2007. – С. 127-132.
29. Эберхард В. Китайские праздники. (Пер. с нем.). – М., 1977.